

Kamu kurumlarının zirai ürün alımlarında gelir vergisi tevkifatı sorumluluğu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.22.15.01-2010/GVK:1-2/-4
Tarih	18.03.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

EDİRNE VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.22.15.01-2010/GVK:1-2/-4

18/03/2011

Konu : Gelir Vergisi Tevkifatı

İlgi (b) sayılı özelge talep formunuzda, Komutanlığınız ihtiyacı olan ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre tedarik edilen ve ticaret borsasına tescil edilen zirai ve hayvansal ürün bedellerinin yüklenicilere ödenmesi aşamasında yapılacak olan gelir vergisi tevkifatının, tescili yapan ticaret borsası tarafından mı, yoksa ürünü alan Komutanlığınız tarafından mı yapılacağı hususunda bilgi verilmesi talep edilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94 üncü maddesinde; "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler

dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar." hükmü yer almaktadır.

Aynı maddenin 11 numaralı bendinde de vergi tevkifatı yapmakla yükümlü kişi, kurum ve kuruluşlarca çiftçilerden satın alınan zirai ürünler ve hizmetler için yapılan ödemelerden tevkifat yapılacağı belirtilmiş ve bu tevkifat oranları, hayvan ve hayvansal ürünlerde % 2, diğer zirai ürünlerde % 4, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan hayvan ve hayvansal ürünlerde % 1, diğer zirai ürünlerde ise % 2, orman idaresine veya orman idaresine veya orman idaresine karşı taahhütte bulunan kurumlara yapılan ormanların ağaçlandırılması, bakımı, kesimi, ürünlerin toplanması ve benzeri hizmetler için % 2, diğer hizmetler için ise % 4 olarak belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 11'nci maddesi, tevkif yoluyla ödenen vergilerde müteselsil sorumluluk esasını getirmiştir. Söz konusu maddede, mal alım satımı dolayısıyla vergi kesintisi yapmak ve vergi dairelerine yatırmak zorunda olanların, bu kişilerle birlikte verginin ödenmemesinden, alım satıma taraf olanların tümünün müteselsilen sorumlu olacakları belirtilmiştir.

Konuyla ilgili yayımlanan 164 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile zirai ürünlerin alımında yapılacak gelirvergisi tevkifatı ve müteselsil sorumluluk konusunda gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Söz konusu Tebliğin ikinci bölümünde, destekleme alımı yapmayan, ancak zirai ürün işleyen veya imalatçı olmamakla beraber zirai ürün alımında bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının zirai ürün alımlarında gelir vergisi tevkifatı yapmaları gerektiği açıklanmıştır. Bu kuruluşların zirai ürünlerle ilgili gelir vergisi tevkifatını yapmamaları halinde, ödenmeyen vergi ile buna bağlı ceza, gecikme faizi ve gecikme zammından kendileri sorumlu olacakları belirtilmiştir.

Aynı tebliğin dördüncü bölümüne göre; borsada tescil ettirilerek, çiftçilerden satın alınan zirai ürün bedelleri üzerinden tevkif edilerek vergi dairelerine ödenmesi gereken vergiden, Borsalar, yöneticileri ve zirai ürünü satın alanlar müteselsilen sorumlu olacaktırlar. Söz konusu tebliğin 1, 2 ve 3'üncü bölümlerinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların; çiftçi dışında kalan kişi, kurum ve kuruluşlardan, 5590 sayılı Kanuna göre (18/05/2004 tarihli ve 5174 sayılı "Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 103 üncü maddesi ile 5590 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış olup, diğer mevzuatla 8/3/1950 tarihli ve 5590 sayılı Kanuna yapılan atıfların bu Kanuna yapılmış sayılacağı belirtilmiştir.) kurulmuş bulunan Ticaret Borsalarında tescil ettirerek satın aldıkları zirai ürün bedelleri üzerinden, gelir vergisi tevkifatı yapmayacakları ve müteselsilen de sorumlu olmayacakları belirtilmiştir. Ancak, söz konusu zirai ürünlerle ilgili olarak daha önce çiftçiden satın alınması esnasında gelir vergisi tevkifatının yapılmamış olması halinde, tevkif yoluyla ödenmesi gereken vergi, gecikme faizi ve gecikme zammından tescil işlemini yapan borsalar ve vergisi tevkif yoluyla ödenmeyen zirai ürünü Borsaya getirenler de müteselsilen sorumlu olacaktırlar.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, askeri birlik ve kurumların borsada tescil ettirilsin veya ettirilmesin çiftçilerden satın aldıkları zirai ürünler dolayısıyla yaptıkları ödemeler üzerinden, anılan Kanunun 94/11 maddesi uyarınca gelir vergisi tevkifatı yapmaları gerekmektedir.

Ancak askeri birlik ve kurumlar ticaret borsalarında tescil ettirerek çiftçi dışında kalan kişi, kurum ve kuruluşlardan satın aldıkları zirai ürün bedelleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapmayacaklar ve müteselsilen de sorumlu olmayacaklardır. Bu durumda, söz konusu zirai ürünlerle ilgili olarak daha önce çiftçiden satın alınması esnasında gelir vergisi tevkifatının yapılmamış olması halinde, tevkif yoluyla ödenmesi gereken vergi, gecikme faizi ve gecikme zammından tescil işlemini yapan borsalar ve vergisi tevkif yoluyla ödenmeyen zirai ürünü Borsaya getirenler de müteselsilen sorumlu olacaklardır.

Öte yandan askeri birlik ve kurumların ticaret borsalarında tescil ettirmeksizin çiftçi dışında kalan kişi, kurum ve kuruluşlardan satın aldıkları zirai ürün bedelleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapmaları gerektiği tabiidir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Vergi Dairesi Başkanı a.

Gelir İdaresi Grup Müdürü

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026